

Кашицький А. В., здобувач вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ДО ПИТАННЯ ПРО ФОРМИ БЛАГОДІЙНИЦТВА

Під благодійництвом розуміють добровільну безкорисливу пожертву фізичних та юридичних осіб у наданні набувачам матеріальної, фінансової, організаційної та іншої благодійної допомоги. Відповідно до Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», благодійна діяльність – добровільна особиста та/або майнова допомога для досягнення визначених цим Законом цілей, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням бенефіціара [1]. Благодійна діяльність найчастіше оформлюється у вигляді договору дарування, пожертва не потребує договору взагалі і не вимагає від набувача благодійної допомоги реакції у відповідь.

Формами благодійництва є меценатство, спонсорство і волонтерська діяльність.

Під меценатством розуміють добровільну, безкорисливу матеріальну, фінансову, організаційну та іншу підтримку фізичними особами набувачів благодійної допомоги. Відповідно до Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», меценатська діяльність – благодійна діяльність у сферах освіти, фізичної культури і спорту, культури та мистецтва, охорони культурної спадщини, науки і наукових досліджень, яка здійснюється у порядку, визначеному цим Законом та іншими законами України. А згідно з ч. 1 ст. 10 цього Закону, меценатською діяльністю визнається підготовка чи підтримка благодійних заходів, пов'язаних із створенням, відтворенням чи використанням у встановленому законодавством порядку творів та інших об'єктів права інтелектуальної власності, зокрема благодійних гастрольних заходів, за умови забезпечення вільного доступу до таких заходів, а також меценатська діяльність у сфері фізичної культури і спорту, що здійснюється відповідно до цього Закону та інших законів України. Отже, можна зробити висновок, що для меценатства характерна вузька сфера діяльності, оскільки меценат допомагає не так людині, як тій суспільній ролі, яку вона відіграє, і мотивація. Меценати надають підтримку проектам у сфері культури, мистецтва і науки.

Під спонсорством розуміють добровільну матеріальну, фінансову, організаційну та іншу підтримку фізичними та юридичними особами набувачів благодійної допомоги з метою популяризації виключно свого

імені (найменування), свого знака для товарів і послуг. Спонсорський договір передбачає обов'язки для обох сторін і виключає безоплатність. Спонсорська діяльність сприяє формуванню і підвищенню іміджу спонсора в очах його потенційних клієнтів і є одним із найважливіших інструментів маркетингу.

На відміну від спонсорства меценатство не передбачає додаткової вигоди, це безкорислива та безоплатна допомога.

Для позначення безоплатної допомоги іншим людям використовують термін «волонтерство». Волонтерська діяльність є формою благодійної діяльності і ґрунтується на принципах законності, гуманності, рівності, добровільності, безоплатності, неприбутковості. Це добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги. Волонтерська допомога – роботи та послуги, що безоплатно виконуються і надаються волонтерами [2]. Загалом волонтерство покликане доповнювати послуги, що надаються державою.

З волонтерською і благодійною діяльністю тісно пов'язане поняття фандрайзингу як процесу залучення грошових коштів та інших ресурсів (людських, матеріальних, інформаційних), які організація не може забезпечити самостійно і які є необхідними для реалізації певного проєкту чи своєї діяльності загалом. Найчастіше фандрайзинг практикується в основному некомерційними організаціями для підготовки спеціальних заходів, таких як конкурси, марафони, аукціони, презентації, конференції. Під час підготовки й проведення таких заходів привертається увага потенційних донорів і одночасно збираються необхідні кошти.

Варто зауважити, що в сучасний період змінюється парадигма благодійництва, патерналістський ціннісний підхід до розуміння благодійництва змінюється орієнтацією на самостійну діяльність набувача благодійної допомоги. В контексті цього варто зупинитись на понятті краудфандингу, яким позначають діяльність, спрямовану на залучення фінансів, де адресатом виступає значна кількість осіб, які об'єднали на добровільних засадах власні ресурси на краудфандинговому майданчику з метою підтримки чи створення продуктів або послуг, проведення заходів, надання допомоги вразливим категоріям громадян.

На думку зарубіжних дослідників, краудфандинг можна розділити на чотири категорії: «Donation Crowdfunding» (безоплатне надання), «Reward Crowdfunding» (оплатне надання замість винагороди), «Crowdfunded Lending» (кредитне надання від краудбекера з наступним поверненням творця проєкту вкладених фінансів з відсотками), «Equity Crowdfunding» (оплатне інвестування з метою в подальшому брати участь у діяльності організації) [3].

На підставі цієї класифікації можна зробити висновок, що для краудфандингу характерна як оплатність, так і безоплатність. Якщо має місце оплатне надання, то воно не має ознак благодійництва, оскільки є класичною моделлю інвестиційних вкладень. Якщо йдеться про безоплатність пожертв на реалізацію проєкту, то їм притаманні ознаки благодійної діяльності. Яскравим підтвердженням цього є різновид краудфандингу «Donation Crowdfunding» (безоплатне надання), за якого фізичні і юридичні особи добровільно і безоплатно направляють свої грошові кошти на реалізацію проєктів конкретних осіб.

Література

1. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2012 № 5073-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (дата звернення: 25.01.2024).

2. Про волонтерську діяльність: Закон України від 19.04.2011 № 3236-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3236-17>. (дата звернення: 25.12.2023).

3. Mollick E. The Dynamics of Crowdfunding: An Exploratory Study. *Journal of Business Venturing*. Vol. 29. Issue 1. January 2014.

УДК 341.215.4 (043.2)

Кирильчук І. А., здобувач вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського,
м. Київ, Україна,
Науковий керівник: Добрянська Н. В., к.ю.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ВРАХУВАННЯ ІНТЕРЕСІВ ДИТИНИ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ МІСЦЯ ЇЇ ПРОЖИВАННЯ У СУДОВОМУ ПОРЯДКУ

Принцип щодо врахування найкращих інтересів дитини є засадничим положенням під час вирішення будь-яких питань, що стосуються прав та інтересів дитини. При цьому, у науковій літературі висловлюються різні точки зору з приводу розуміння поняття та змісту цього принципу.

Крізь призму конституційно-правового та міжнародно-правового регулювання у категорію «the best interests of the child» («найкраще забезпечення прав дитини») закладено підґрунтя захисту прав дитини у судовому порядку, виходячи з принципу рівності, який означає, що всі діти мають рівні права, у своїх правах є рівними з іншими людьми, є рівними перед законом та судом, проте, з огляду на їх вразливий стан потребують диференціації правового регулювання та позитивної дискримінації, що має бути враховане судом [1, с. 19–20].